

Fjellsportgruppa

Av Øystein Nytrø

Trondhjems Turistforenings Fjellsportgruppe (TTF) har bestått lenge, svært lenge, om man skulle dømme etter hvor mye og hva medlemmer har skrevet om gruppa og dens indre sjeleliv, om friluftsliv, om fjell og fjellsport. Analysene om mål og mening har vært dype og omfattende, men heldigvis godt spedd med vidd, selvironi og gode turhistorier (referater også kalt). Hvor det er blitt skrevet? - Joda, gruppa har eget medlemskap og kontingent, og dertil eget medlemsblad. "I Hytt & Vær" (IHov), som påstår at det "kommer når du minst venter det" har har ankommet medlemmene svært regulært siden det første "rundskriv" i 1977. Først i 1979 fikk det sitt nåværende navn. Skal en skrive noe om denne "foreningen i foreningen", er det naturlig å vende seg til bladet.

Til tiårsjubileet for foreningen i ble det laget en leseverdig spesialutgave med historiske gjennomganger og vyer om framtiden. Der oppsummeres gruppas tilblivelse:

TTF ble dannet for å skape et miljø for litt mer avanserte fjellturer i alminnelighet, og fremme interessen for brevandring i særdeleshet. ... Gruppa kom til verden som et produkt av to åndelige foreldre. Den ene var Bregruppen i Den Norske Turistforening (DNT). Den andre var O-laget Trønderbom (OTB). ... Den 15. juni 1976 ga TT sin tilslutning til et forslag fra TTs turkomite ... Denne datoen er TTFs unnfangelsestidspunkt. ...

Den nye typen fjellturer skulle tilrettelegges av en egen gruppe som i starten fikk det ambisiøse navnet "gruppe for eliteturer". (IHov 4/11)

Det ble sendt ut invitasjon til å bli medlemmer til en engere krets av venner og venners venner med utgangspunkt i OTB, Trøndelag Fjelllederklubb, deltagere på TTs turlederkurs, TTs turkomite samt de som hadde svart på den første annonsering av gruppas eksistens i "Breposten", Bregruppa i DNT sitt organ.

Beskjedenhet har også senere vært karakteristisk for Fjellsportgruppas bevisste politikk hva angår bekjentgjøring av gruppas eksistens. En ønsket primært å rekruttere personer som allerede hadde en del fjellerfaring...

(IHov 4/11)

Etter å ha hatt et turprogram og arrangert kurs i to år, ble TTF i januar 1979 konstituert som en egen gruppe innen TT, med et valgt styre. Den viktigste rekrutteringen skjedde, og skjer fortsatt, blant venner av medlemmer og deltagere på åpent annonserte vinterkurs og minibrekurs.

i Hytt & Vær

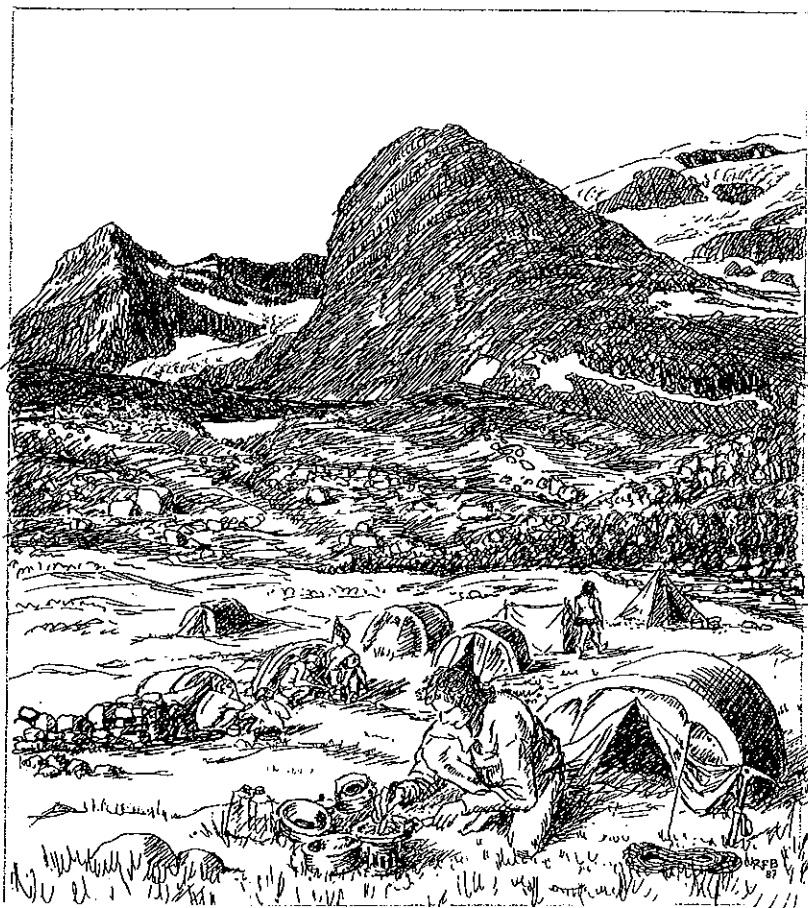
Nr. 2 : April 1991. ÅRGANG 13.

Forside av Fjellsportgruppas medlemsblad «i Hytt & Vær». Tegning: Christine Fichler-Fettig.

Grunnlinjene i gruppas aktivitet har vært temmelig uforandret fra disse første årene. Turprogrammet har hatt vinterturer med teltovernattinger både i høgfjell og i nærterreng. Vårskiturene er gjerne gått til breområder, og har strukket seg over romslige mai-helger. Sommerleirene har vært lagt til steder med muligheter for bre- og klyveturer. Lyngen, vestlandet, Jotunheimen og Lofoten er populære gjengangere. Høsten har vært en relativt rolig tid, med vekt på hytteturer. Det har også vært et ønske om å bruke offentlig transport framfor privatbil, og at flesteparten av turene ikke skulle være for langt unna. Man skal ikke "reise på tur".

Tilbakeholdenheten i rekrutteringen skyldes et viktig prinsipp som ble kne-satt helt i starten: Turer er uten leder, de blir bare koordinert. Og instruksjonen sier at koordinator skal: - Informere turdeltakere om nødvendige forutsetninger og deres ansvar (for andres og egen sikkerhet og trivsel). - Stå for den praktiske planleggingen og gjennomføringen. - Legge opp til at flest mulig bidrar til vegvalg og orientering. - Om nødvendig peke ut ledere i kritiske situasjoner.

Fjellsportgruppa på tur. Tegning Randi F. Berg.

Idealet har vært at man oppfører seg som et turfelleskap, med de krav det stiller til den enkelte. Dette har unektelig ført til mange diskusjoner om elitisme, men har hatt den gode følge at TTF har lagt seg på hjertet å ha kurs og (ledete) turer for nye eller potensielle medlemmer. Alternativene, ledete turer, eller formidlete turer, med "I Hytt og Vær" som salgs- eller annonseorgan, vil le endret foreningen fullstendig.

Det er andre ting ved turaktiviteten som har gitt opphav til større diskusjoner...

Som relativt ny i klubben har jeg lyst provosere, eventuelt blåse liv i en gammel debatt. Etter å ha kikket gjennom "I Hytt og Vær" fra siste år, synes

jeg det blir mye fjell, toppturer og toppprat. Fjellsportgruppa har jo vist seg fra nye sider, som også en glad og feststemt gjeng. Men hva med å være litt mer grensesprengende? Hva med å arrangere en botanisk utfukt... Eller dra på hyttetur med stakk og hatt for å danse rock'n roll på Snota? ... dansekurs, skygeboksing ... jeg savner litt vidsyn i gruppa, og forresten burde vi ikke heller være en friluftslivgruppe ...

(IHoV 2/93) :

Stort sett har fjellsportgruppa holdt fast på turaktiviteter som ligger mellom TTs aktiviteter i flatfjellet og tindegruppa i NTHIs aktiviteter i det vertikale. Men det er blitt arrangert mer sosiale nyttårsfeiringer, kanoturer og sykkelturner. Dessuten var TTF lenge en aktiv støtte til dugnader på TTs Dindals- og Græslhytte. Det mest ekstreme avvik på turprogrammet dukket opp sist år: Familievennlig tur, med barneleir i dalen og foreldre på toppene! Likefullt har det bestandig vært klart at det er "fjellsport" gruppa driver med. Medlemsmassen er et speilbilde av turprogrammet, og utfordringen ligger i at de to tingene påvirker hverandre.

Det med fjell-"sport" er det ofte grunn til å være kritisk bevisst til:

Hva er målet? - å arrangere turer for de som har vært med de siste 5 år, og bli en sær gjeng som helst er litt tøffe og ekstreme? - eller få med flere, spre fjell- og naturglede, tilby ulike nivå og inkludere flere..? Er det tillatt å ha problemer med smøring/ski, er det rom for å vente på bakerste tropp? Du som er gammel traver, bryr du deg om nye ... eller er det samme faen?

Hvorfor møter nye folk opp, deltar på tur (blir skremt) og det var alt..?

Er fjellet en opplevelse eller en konkurranse?

(IHoV 4/90)

Modellen med uledete turer er skjør og krever allikevel mye usynlig lederskap. "Turkvalitet", den følelsen man har når man er en godt sammensveiset gjeng på en vel planlagt tur, er et være eller ikke være for Fjellsportgruppa. - Og kvalitet har lite med vær, føre og høydemeter å gjøre. Det har noe med en koordinator som brenner for å formidle drømmen om en tur, og deltagere som gjør sitt for å ta del i den. Spesielt for nye deltagere er det viktig at koordinatoren er bevisst sin rolle og bidrar til å redusere usikkerhet. Modellen krever også at nye medlemmer etterhvert blir i stand til selv å være koordinator. Dømmer man etter de hundrevis av turreferater som som finnes i "IHoV" dominerer kvalitetsturene fullstendig. Men de uinspirerte og ubestemte turene kan skremme mer enn ti gode kan friste.

Dilemmaet rundt naturbruk i forhold til naturforbruk er stort sett forblitt udiskutert i troen på den hellige enighet om at "vi er snille og går på ski og kaster ikke søppel og liker ikke snøscootere eller veier". Og så har noen gjort

Brevandring er en av aktivitetene i Fjellsportgruppa. Foto: Øystein Nytrø

eller sagt noe som så blatant har brutt idyllen at andre har sett det nødvendig å formidle litt om den rette lære. For så å la stillheten senke seg igjen. Fjellsportgruppa har aldri vist seg homogen nok til å være aktiv i naturvern-sammenheng. Det hadde kanskje vært nyttig om TTF kunne være et korrektiv til turistforeningssystemet av og til.

Skodda kom på snaufjellet. Tett. Kompasskurs på stiskillet rett nordover mot breen. Litt opp og ned før vi nådde brekanten... Klokka 21.20. Skumring. Stegjernsproblemer. Finner fjell etter for lang tid... Veket til høyre for langsprekker og havnet her. Kurs rett vest mot hytta. Mørkt. Regnbyger... Kurs mot sør... dreining mot vest... Hodelykt... Nedover. Full påkledning og venting til dagslys. Klokka 01.30. Brødiskiver. Epler. Lite drikke. Moreller. Hustrig. Vått. Tett... Plutselig sikt. Vi er 200 m rett sør for hytta ... 04.40. Fyring. Fiskesuppe til SEN middag.

(IHoV 4/84)

Til vanlig er personligheten i folk godt skjult. Etter et par dager med sur sludd og annet lutrende, ligger den helt oppe i dagen. Du blir nemlig godt kjent med sjela di i motbakker og møkkavær, - og du blir kjent med innsiden av din medturist ved første veivalg eller våte sovepose. TTF-særtrekket "hver

person sitt telt" kan muligens gis en psykologisk forklaring... Fjellsportgruppister er stort sett stoikere, og bør være det. Fordelen er at slikt sinnelag gir ofte næring til gode historier og litt selvironi.

De brillante topputurene, de utrolige nedrennene, de klare vinternettene eller stille regn på teltet blir sjelden beskrevet i store ordelag. Traurighet er lett å dele og detaljere, men de store turopplevelsene blir ofte for vanskelige å beskrive. Det derfor det er mange kjedelige turreferater i "IHoV". Bare vanar-tede turer blir gode historier.

... ansvarlig for rekrutteringen i fjellsportgruppa er nesten bare for dumt. (IHoV 1/94)

Dårlig aktivitetsnivå, rekruttering og medlemmenes kompetanse har vært skapspøkelser for mange TTF-styrer. Gjennom årene har det allikevel vist seg at miljøet og grunnideen tross alt har holdt seg godt, selv om utskiftningen blant aktive medlemmene har vært temmelig stor. Det er kontinuitet. Skal man vurdere helsetilstanden til en forening, så må man nesten se på hva formålet med foreningen er:

Fjellsportgruppas formål er å være et sosialt samlingspunkt for fjellsportinteresserte med virke innenfor Trondhjems Turistforening. Den vil i første rekke arbeide for å: a) -styrke sikkerheten og den personlige egenferdigheten

Fra toppur i Lyngen. Foto: Øystein Nytrø

under krevende opphold i høgfjellet. b) - legge forholdene til rette for trening i planlegging og gjennomføring av fjellturer. c) - fremme interessen for bre-sport. (formålsparagrafen i vedtektene)

Om det er egentlig er noe problem, så ligger det i det selvmotsigende i grup-pas formål: Både å være et samlingspunkt og å gi kompetanse.

Samlingspunkter som TTF tåler ikke å bli så særlig store før grupper av tur-venner bryter ut. Og TTF-deltakelse over litt tid gir dem erfaring nok til akku-rat dette. Den enkeltes motivasjon er jo å drapå tur og å ha noen å gjøre det sammen med. Og har man funnet sitturfelleskap, så trenger man jo ikke hele TTF! Det kan se ut som om TTF har som sitt egentlige, fordekte, mål nettopp å produsere småselvstendige og aktive grupper av fjellturister. Bedre utstyr og flere "utøvere" bidrar selvsagt også. Det er ikke lenger så vanskelig å finne noen på skole, jobb eller i nærmiljø som vil dra på teltur om vinteren eller kly-ve i bre og fjell.

Sott og snarlig død for fjellsportgruppa? Neida, det er et behov for fjellsport-gruppa som turfelleskap, sosial gruppe og som energigivendemen urolig erte-suppe i TTs mage. TTF har dessuten et offisielt ansvar for å koordinere fjell-sportaktiviteter innenfor TT.

TTF er for folk som drømmer om sin tur, sin topp og sin stormfullevinter-dag. Og drømmer er enda bedre hvis de kan virkeliggjøres ogdeles med andre. - Fjellsportgruppas drivkraft er opplevelser ifjellet. - Opplevelser som var, kommer, kunne blitt eller ikke burdedet! - Dessuten er fjellsportgruppa nød-vendig for at noen også ifremtiden skal kunne diskutere fjellsportgruppas mål og mening.

Organiseringa av TT

Ca. 70 personer har tillitsverv i styre, råd, komiteer osv. i TT. I tillegg kom-mer mange andre som bidrar i dugnadsarbeid på hyttene, til utvikling av publi-kasjoner, leder på fellesturer osv. osv. Totalt nedlegges det opp mot 10.000 timer med frivillig, ikke betalt arbeid hvert år, tilsvarende ca. 5 årsverk.

TT's lover fastlegger foreningas formelle organisering. Disse er trykket bakerst i årboka. **Generalforsamlinga** er øverste myndighet og skal avhol-des i tida 1.4. - 15.5. hvert år. **Styret** har ansvaret for drifta av foreninga. Det består av 8 medlemmer og har normalt møte hver måned. Styret behandler 70 - 100 saker i året, og nedlegger alene et arbeid tilsvarende ca 1 årsverk. Alle styremedlemmene har oppgaver i en eller flere komiteer, ofte som leder. **Rådet** har kontrollfunksjon i forhold til foreningas virksomhet, og har vanligvis 2 møter i året.

Komiteene har ansvaret for å legge til rette bestemte virksomheter som dels følges opp eller gjennomføres av komiteene selv, av administrasjonen, av tillitsmenn eller gjennom betalt arbeid. Komiteene legger fram for styret forslag til virksomhet eller prosjekter på sitt felt for innarbeidelse i budsjet-ter eller for gjennomføring. I årsberetninga er opplistet alle komiteene mm. Av oppgavene disse arbeider med er:

- Bygging og vedlikehold på hyttene,
- Utstyr til hyttene,
- Merking og tilrettelegging av rutene,
- Fellesturene,
- Informasjon, brosjyrer mm.,
- Årbok og fjellprogram og
- Styring av fonds- og gavemidler.

Det er utvalgte tillitspersoner bl.a. for følgende oppgaver:

- Tilsyn, vedlikehold mm. for hver enkelt hytte,
- Tilsyn og arbeid på rutene og
- Brannverninspeksjon

Administrasjonen består av 4 personer, som står for den daglige drifta. Administrasjonen er sekretariat for generalforsamling, styre og råd og har ansvaret for mye av oppfølginga i forhold til komiteenes og tillitspersone-nes oppgaver. Viktige oppgaver er:

- Regnskap og økonomisk styring,
- Drift av hyttene med ansettelser, proviantering, utstyr osv.,
- Veiledning om fjellet,
- Medlemsregistre og utsendelser og
- Kontakt med lokale myndigheter, offentlige instanser mm.

Fjellsportgruppa og ungdomsgruppa er grupper under TT, men med egne styrer som driver gruppene i forståelse med styre og generalforsamling.